Anderhalve eeuw Nederlandse Garde

MS In de oorspronkelijke betekenis van de benaming „garde" — afgeleid van het Franse werkwoord *garder* — lag duidelijk besloten welke de opdracht was van de militairen die deel uitmaakten van een aldus betitelde afdeling. Hun taak was het, de persoon van de vorst te bewaken en te beschermen. Om die reden was het dan ook gebruikelijk daarvoor krijgslieden te selecteren met een imponerende gestalte. Zo verhaalt de geschiedenis van de reuzen die door de Pruisische koning Friedrich Wilhelm I werden belast met de functie van lijfgardist. Bovendien werden als regel krijgers uitgekozen wier dapperheid en inzetbereidheid buiten kijf stonden; begrijpelijk, want de vorst zou uiteraard geen genoegen nemen met een bescherming van een mindere kwaliteit dan het puikje.

In de Napoleontische tijd werd het accent enigszins verlegd. Niet langer was de veiligheid van de leider hoofdtaak voor de Garde, doch de elitetroepen die met die benaming werden aangeduid, werden gewoonlijk in reserve gehouden om in de beslissende fase van het gevecht de doorslag te geven of het behaalde succes ten volle uit te buiten. Ook toen kon de veldheer blindelings vertrouwen op de verknochtheid van zijn Garde: „La vieille Garde meurt, mais ne se rend pas!".

Het is daarom niet verwonderlijk dat de thans jubilerende Grenadiers en Jagers, die blijkens het oprichtings-KB werden geroepen om te dienen „onder het oog des Konings", het hebben betreurd dat hen daarbij niet terzelfder tijd óók de titel Garde werd verleend. Het is anderzijds verklaarbaar dat in andere eenheden soms wel eens werd gemonkeld over een gemis aan in het oog lopende kwaliteiten die in het verleden bepalend waren voor indeling bij de Garde doch die thans in het selectieproces geen rol meer spelen. Het is overigens begrijpelijk dat de Garderegimenten zich ook niet laten voorstaan op zulke normen uit het verleden, en dat een meesmuilen uit nauw verholen afgunst de anderen allerminst past.

De beide oudste Garderegimenten vieren hun honderdvijftigjarig bestaan. Zij doen dat met gepaste trots, en mogen daarbij zeker rekenen op de welgemeende gelukwensen van hun collega's uit alle lagen van de krijgsmacht. Op deze plaats, in een nummer van de Militaire Spectator dat geheel aan dit jubileum is gewijd, vertolkt de redactie gaarne die collegiale gevoelens en wenst beide Garderegimenten toe dat het hen gegeven zij nog vele, vele jaren te mogen blijven fungeren als „Garde onder het oog des Konings".

Ter gelegenheid van deze feestelijke gebeurtenis is inmiddels een nieuw boek voorbereid door de Sectie Krijgsgeschiedenis van de Landmachtstaf. In dat boek wordt zelfs veel verder teruggegaan dan honderdvijftig jaar: het eerste hoofdstuk beschrijft namelijk de grenadiers en jagers in het Staatse leger van de Republiek, en maakt duidelijk waarom het boek de titel heeft meegekregen *400 jaar Grenadiers en Jagers in Nederland 1599-1829-1979*. Het zal in de loop van het najaar verschijnen, uitgegeven door de Staatsuitgeverij, de prijs zal ongeveer ƒ 42,50 bedragen, terwijl het ook mogelijk zal zijn een speciale gebonden editie te verkrijgen voor een prijs van circa ƒ 65,—. De tekst vermeldt de belangrijkste wetenswaardigheden uit de boeiende militaire geschiedenis van de desbetreffende vierhonderd jaar, en behandelt in aanzienlijk uitgebreidere vorm ook dezelfde episoden als worden besproken in de onderscheidene artikelen in dit nummer van de Militaire Spectator. Een niet te onderschatten pluspunt daarbij is wel, dat het boek meer dan tweehonderdvijftig illustraties bevat, waarvan een twintigtal in kleur, die gezamenlijk een duidelijk beeld geven van bewapening, uitrusting, kleding en legering van de Koninklijke landmacht in de laatste anderhalve eeuw. Van belang is ook dat in het laatste hoofdstuk een beschrijving van de jubileumviering zal worden opgenomen, zodat metterdaad kan worden gezegd dat ook voor de allernieuwste geschiedenis een plaats is ingeruimd.

Het spreekt vanzelf dat in de kolommen van dit blad te zijner tijd nadere aandacht zal worden besteed aan deze belangwekkende publikatie, die thans hier reeds wordt aangekondigd omdat een gelukwens voor de jubilerende Garde een ideale inleiding werd geacht om alle belangstellenden — en dat zijn er stellig zéér velen — opmerkzaam te maken op een boek dat een ruime lezerskring, ook búíten de Garde, stellig verdient! Wie met de Garde meeleeft, zal ongetwijfeld deze boeiende geschiedschrijving met dito illustraties, niet willen missen.